

ADVOKATFIRMAET

RIISA

Endringer i Forsikringsavtaleloven

NORIMA

16. juni 2022

advokat (H) Joachim Skjelsbæk

Tema

- 1 Endringer i forsikringsavtaleloven
  - Særlig informasjon ved tegning
- 1.2 Ansvarsforholdet mellom forsikringsforetak og forsikringsformidler – erstatningskrav fra forsikringstaker - kunden
- 2 Kort om forsikringsformidlingsloven - IDD
- 3 Meldefristregler i næringsvirksomhet

1. Endringer i forsikringsavtaleloven

Trer i kraft 1. juli 2022

Overordnede formål ved lovendringen

- Styrke *forbrukervernet*
- Tydeligere informasjon til forsikringstaker ved inngåelse
- Sikre at kunden skal ha de samme rettighetene ved inngåelse av forsikringsavtaler *uavhengig* av om avtalen formidles av forsikringsforetaket selv eller en formidler
- Må ses i sammenheng med
  - Forsikringsformidlingsdirektivet (IDD) og forsikringsformidlingsloven (i kraft)
  - Kommende endringer i finansavtaleloven (ikke i kraft) som den er harmonisert med
  - Finansforetaksloven

Begrepet «forsikringselskap» erstattes med «forsikringsforetak»

- For å tydeliggjøre at loven både gjelder for forsikringselskap og forsikringsformidlere
- Forsikringselskapenes *informasjonsplikt* vil også gjelde for forsikringsformidlere

Ny oppbygging – delt i fem deler

- Første del: Generelle bestemmelser
  - Felles for skade- og personforsikring – gjelder også forsikringsformidling
- Andre del: Foretakenes plikter før avtaleinngåelsen
  - Felles for skade- og personforsikring – gjelder også forsikringsformidling
- Tredje del: Regler om skadeforsikring
  - Dagens del A – uten informasjonsplikt
- Fjerde del: Regler om personforsikring
  - Dagen del B - uten informasjonsplikt
- Femte del: Regler om erstatning, frister, klagebehandling mm.
  - Gjelder også forsikringsformidling

Første del - virkeområdet

- § 1-1 Gjelder forsikringsavtaler og forsikringsdistribusjon
  - Gjelder ikke gjenforsikring
- Hva er forsikringsdistribusjon ?
  - Forsikringsformidlingslovens § 1-3 første ledd bokstav a og b

å legge frem, gi råd om, foreslå eller utføre annet forberedende arbeid i forbindelse med inngåelse av forsikringsavtaler, eller inngå slike avtaler, eller å bistå ved forvaltningen eller gjennomføringen av slike avtaler, særlig i forbindelse med et skadetilfelle

- § 1-4 Loven gjelder tilsvarende for forsikringsformidlere

Første del - Definisjoner

- § 1-2 definisjoner

Bokstav i) – innføres et nytt begrep

Kunde - en forsikringstaker, jf. §§ 2-2 og 10-2, eller en annen som utleder rett mot forsikringsforetaket av en forsikringsavtale

- Formål? Tydeliggjøre at forpliktelsene også gjelder *før* en har inngått en avtale.
- Begrepene forsikringstaker og sikrede i (del A) eller den persons liv eller helse forsikringen knytter seg til (del B) fortsetter

Første del – ufravikelig – «stor risiko»

- Første del er ufravikelig - § 1-6 kan fravikes i store risikoer
- Nærmere definert i forskrift om forsikringsavtaler – 04.03.2022 nr. 323
  - Videre henvisning til finansfortaksforskriften § 2-12

- Risikoer i konkrete forsikringsklasser i skadeforsikring

- Jernbanekjøretøy
- Luftfart
- Havgående fartøy
- Godstransport
- Bruk av luftfartøy
- Bruk av havgående fartøy

- Kreditt og kausjonsforsikring

- Jernbanekjøretøy
- Luftfart
- Havgående fartøy
- Godstransport
- Bruk av luftfartøy
- Bruk av havgående fartøy

- Andre klasser|

- Landkjøretøy
- Brann og naturskader
- Annen eiendom
- Ansvar
- Formueskade

- Men bare hvis minst to krav oppfylt

- Eierdeler minst 6 200 000 EURO
- hvis omsetning av en hvis størrelse min 12 800 000 EURO
- Minst 250 ansatte

Første del: De alminnelig plikter § 1-5

- For å ivareta **kundenes interesser** og **markedets integritet** på beste måte skal forsikringsforetaket på rimelig vis identifisere eventuelle **egne interessekonflikter** og opptre **ærlig, redelig og profesjonelt**. Foretaket skal opptre **faglig forsvarlig** ut fra de plikter som gjelder for tjenesten, og det som ellers er avtalt.
  - sml. finansavtaleloven 3-1
  - Hva ligger egentlig i dette? Er det noe nytt?
  - Gir det noe mer enn hva som kommer om de konkrete forpliktelsene senere
  - Hva sier egentlig forarbeidene?

Første del: De alminnelig plikter § 1-5

- Kundens interesser
  - Det enkleste
- Markedets integritet
  - *Det lovforslaget er ment å gi uttrykk for, er at finansnæringen har et større ansvar overfor samfunnet og den enkelte kunden enn det som gjelder for svært mange andre kommersielle aktører*
- Interessekonflikter
  - Både egne og kunder i mellom – hva ligger egentlig i det?
  - Følger allerede utførlige regler om dette i finansforetaksloven § 16-1, § 16-14, se også § 16-5.

Første del: De alminnelig plikter § 1-5 fortsetter

- Foretaket skal benytte avtalt kommunikasjonsform og norsk eller et annet språk som partene har avtalt. Alle opplysninger skal være klare, og de skal ikke være villedende. Prisopplysninger skal gis i norske kroner, hvis ikke annen valuta er avtalt.
- Kongen kan i forskrift fastsette nærmere regler om foretakets plikter etter denne paragrafen, herunder krav til faglige kvalifikasjoner for virksomheten og ansatte i virksomheten, krav om dokumentasjon av kvalifikasjonene og regler om tilsyn med disse kravene.
- Forskriftshjemmel – sml. finansforetaksloven § 16-12 krav til ansatte - etterutdanning
  - forsikringsformidlingsforskriften FOR-2021-12-22-3872

Første del: Kommunikasjon § 1-6

- Hovedregel – elektronisk kommunikasjon
- Kunden kan få meldinger digitalt, uten å måtte samtykke til det først. Likevel mulig å reservere seg mot elektronisk kommunikasjon. - § 1-6 – Mulighet for unntak ved stor risiko
- Særlig regler om når en melding er ansett å ha kommet frem
- Der loven krever skriftlig dokumentasjon må det være **varig medium**. Er e-post greit?
- For meldinger om *avgjørende betydning* må forsikringsforetaket forsikre seg om at mottaker har fått kunnskap om at meldingen er mottatt.
  - F.eks. elektronisk bekreftelse på åpnet eller lest melding
  - SMS kan være en kostnadseffektiv måte å gjennomføre dette på
    - Hvem har risikoen for korrekt telefonnummer?

Første del: Alminnelige vilkår § 1-7

- Vilkår skal være enkelt tilgjengelig på nettsiden
- Krav til utforming av vilkår – gjelder det bare de generelle?
  - Konsistent i utforming
  - Språklig klare og lett lesbar
  - Prisopplysninger i norske kroner
- Markedsføring
  - Tydeliggjøre at markedsføring
  - Samsvar med markedsføringsloven
- Ufravikelig bestemmelse

Annen del: Prekontraktuelle plikter

- Gjelder for *all* forsikringsdistribusjon
  - Felles for skadeforsikring og personforsikring
  - Kan fravikes ved Store risikoer
- Nytt kapittel 1B om overordnede plikter
- Nytt kapittel 1C om foretakenes informasjonsplikter

Det sentrale - Nye bestemmelser om foretakenes opplysningsplikter

- Kundens krav og behov skal *identifiseres*, og alle tilbud og anbefalinger om forsikringer skal være i *samsvar* med kundens krav og behov. - § 1B-1
  - Bestemmelsene gjennomfører forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 20 nr. 1 første og andre avsnitt
- Nytt standardisert informasjonsdokument for forsikringsprodukter – § 1C-3
- Kunden skal få en rekke opplysninger om selve foretaket og distribusjonsforholdet - §§ 1C-4 og 1C-5

Overordnet plikter ved informasjon § 1 B-1

- Identifisere kundens behov?
  - Et det en egentlig en endring eller en skjerpelse?
- Fulgte *allerede* av den tidligere forsikringsformidlingsforskriften § 3-1 fjerde ledd
- Nåværende ordlyd fal. § 2-1. se også § 11-1
  - *i nødvendig utstrekning legge forholdene til rette for at forsikringstakeren kan vurdere forsikringstilbudet*
- Sml. NOU-1984:24 side 51
  - *Det er kundens behov slik det presenteres for selskapet som utløser rådgivningsplikten. Det er altså ikke meningen at selskapet i skadeforsikring skal ha plikt til å sette seg inn i kundens totale situasjon før det gis råd*
- Se allikevel LB-2010-2389 og HR-2002-415-A avsnitt 30 –
  - Forsikringstakers berettigede forventning

Overordnet plikt § 1 B-1

- Skal identifisere kundes krav og behov på grunnlaget av opplysninger *innhentet* fra kunden
  - Problemstillinger
  - Hvem bærer risikoen for at kunden gir fra seg det som er relevant?
  - Man får som regel det man ber om og ikke mer
- Ved skadeforsikring – gi informasjon og veiledning om alternative dekningsformer og aktuelle tilleggdekninger
- Ved personforsikring – kunden skal få råd om dekning av forsikringsbehovet, opplysninger om viktige forskjeller mellom ulike dekningsformer
- Når det **personlig anbefaling** skal kunden få et skriftlig dokument som forklarer hvordan det anbefalte produktet best oppfyller kundens ønsker og behov
  - Hva er personlig anbefaling??

Overordnet plikt § 1 B-1

- Omfanget av opplysninger og bistand skal tilpasses forsikringsproduktene kompleksitet og typen kunde.
  - Gjelder allerede i dag
  - Se HR-2002-25

Valiant var en profesjonell klient, som hadde flere forsikringer i Gjensidige, herunder industriforsikringer.
- Men hva ligger i det?
  - Hvem er profesjonell? Sml. HR-2002-415-A avsnitt 30
- Hvordan står dette seg etter nyere profesjonsansvarsdommer f.eks LB-2019-32731 om advokatansvar

Overordnet plikt § 1 B-1

- I **alle tilfelle** skal kunden skriftlig få de opplysninger som er nødvendig for å forstå, overveie og sammenlikne
- Distributør skal på **rimeligvis forsikre** seg om at kunden forstår de viktigste opplysningene og eventuell advarsel om risiko forbundet med avtalen

Overordnet plikt § 1B-2 – personlig anbefaling om forsikringsbaserte investeringsprodukter

- Forsikringsprodukt som har utløps- eller gjenkjøpsverdi – som er gjenstand for markedssvingninger og som ikke har pensjon som hovedformål
  - F.eks livsforsikringsavtaler med investeringsvalg
- **Særlig krav** til å innhente informasjon om kundens kunnskap og erfaring på investeringsområdet, kundens finansielle situasjon og kundens risikotoleranse

Forbud mot koblingsalg § 1B-4

- Når en forsikring tilbys som tillegg til en vare eller tjeneste, kan det som utgangspunkt ikke settes som vilkår for kjøp av varen eller tjenesten at kunden tegner forsikring. - § 1B-4
- Forbudet i fal. gjelder imidlertid ikke der forsikring tilbys som tillegg til en investeringstjeneste, betalingskonto eller boliglånsavtale.
  - Slike koblingsalg reguleres i stedet av reglene i verdipapirhandelloven og finansavtaleloven. - Prop. 234 L (2020- 2021) punkt 14.3.4. side 94
- Hvis forsikringen selges som et tillegg til et annet produkt, skal kunden som hovedregel kunne kjøpe produktet *uten* forsikringen. Kunden skal også få informasjon om hvordan sammensetningen av produktene påvirker den totale risikoen eller dekningen. - § 1C-7

Krav til rutiner for klagebehandling

- Forsikringsforetaket skal ha passende og effektive rutiner for behandling av klager og krav fra kundene jf. § 22-1.
  - Kunden skal få skriftlig svar på klagen innen rimelig tid, og skal uansett få et foreløpig svar innen 15 dager.

Informasjonsplikter 1C-1 – nærmere konkretisering

- I god tid før avtale inngås skal en gis informasjon som nærmere angitt 1C-3 til 1C-10
- Skal gis i et skriftlig dokument, jf. 1C-2
- Ved annen forsikring enn livsforsikring – standardisert informasjonsdokument, jf. 1C-3
  - Kan fravikes for andre enn forbruker
- Forskrift om nærmere innhold
  - Kort og selvstendig dokument
  - Klart
  - Lett å lese – leservennlig skriftstørrelse
  - Lite forståelig svart-hvitt som i farger
  - Nøyaktig og ikke villedende

IPID

Insurance Product Information Document

- Bygger på en mal fra EU
- Skal inneholde:
  - informasjon om forsikringsdekningen
  - vilkårene for betaling av premier
  - de viktigste unntakene
  - forsikringstakerens plikter
  - avtalens varighet og vilkår for oppsigelse.
- Hvordan står dette seg i forhold til forsikringsbevis, fal. § 2-2?
- Hva hvis det ikke er gitt slik info?

Xxxxx <Type forsikring>
Informasjonsdokument for forsikringsprodukter
Selskap: <Navn på > Produkt: <Navn på forsikring>

[En erklæring om at fullstendig informasjon om produktet før og etter avtaleinngåelse finnes i andre dokumenter]
Hvilken type forsikring er dette?

[Beskrivelse av forsikringen]

 Hva er forsikret? <ul style="list-style-type: none"> ✓ Xxxxx ✓ Xxxxx ✓ Xxxxx ✓ Xxxxx ✓ Xxxxx ✓ Xxxxx ✓ Xxxxx ✓ Xxxxx ✓ Xxxxx ✓ Xxxxx ✓ Xxxxx ✓ Xxxxx ✓ Xxxxx	 Hva er ikke forsikret? <ul style="list-style-type: none"> ✗ Xxxxx ✗ Xxxxx ✗ Xxxxx ✗ Xxxxx ✗ Xxxxx
 Hvor er jeg dekket? <ul style="list-style-type: none"> ✓ Xxxxx	 Er det begrensninger i dekningen? <ul style="list-style-type: none"> ! Xxxxx ! Xxxxx ! Xxxxx ! Xxxxx ! Xxxxx
 Hvilke forpliktelser har jeg? <ul style="list-style-type: none"> — Xxxxx — Xxxxx — Xxxxx — Xxxxx	
 Når og hvordan betaler jeg? <ul style="list-style-type: none"> Xxxxx	
 Når begynner og slutter dekningen? <ul style="list-style-type: none"> Xxxxx	
 Hvordan sier jeg opp avtalen? <ul style="list-style-type: none"> Xxxxx	

For fullstendig informasjon om hva forsikringen dekker og hvilke begrensninger som gjelder henvises det til forsikringsbevis og forsikringsvilkår for din virksomhet.

Hvordan forsikring er dette?

Forsikringen omfatter bedriften sitt rettslige erstatningsansvar for skade på tredjepart eller tredjepart sine ting som skjer ved utøvelse av bedriften sin virksomhet.

Hva dekker den?

Forsikringen dekker

- ✓ Arbeidsgiveransvar
- ✓ Huseieransvar
- ✓ Transportansvar
- ✓ Graving
- ✓ Riving
- ✓ Skade forårsaket av motorkjøretøy utenfor bilansvarsloven

Tilleggsdekninger

- + Rene økonomiske skader
- + Bruk av droner
- + Skade på leid eiendom
- + Byggherreansvar
- + Sprengning

Hvor gjelder forsikringen?

- ✓ Norden
- ✓ Kan utvides til å gjelde i hele verden

Hvilke forpliktelser har jeg?

Du plikter å gi If korrekt informasjon om din bedrift ved tegning av forsikring. I forsikringstiden plikter du å informere If om og informere om endringer som skjer i bedriften. Hvis du får kjennskap til skade som kan ventes å føre til erstatningskrav, skal det meldes til If uten ugrunnet opphold.

Hva dekker den ikke?

Forsikringen dekker ikke

- ✗ Kontraksansvar
- ✗ Bilansvar
- ✗ Skade på ansatte i bedriften
- ✗ Skade på bedriften sine ting
- ✗ Forsettige handlinger
- ✗ Bøter
- ✗ Naturmangfoldloven
- ✗ Forurensning

Er det noen begrensninger i dekningen?

Forsikringen kan ha begrensninger som følge av

- Skadeforebyggende sikkerhetsforskrifter avhengig av hvilken virksomhet som er forsikret som må overholdes for at det skal utbetales full erstatning uten avkortning.
- Spesielle egenandeler avhengig av hvilken virksomhet som er forsikret og hvordan skade som inntrer.

Standardisert informasjonsdokument - IPID

Når og hvordan betaler jeg?

Du må betale innen fristen som fremgår av betalingsvarselet. Du mottar betalingsvarselet sammen med forsikringsavtalen.

Når starter og slutter forsikringen?

Forsikringen gjelder fra det tidspunkt avtalen er vedtatt av parter eller fra og med en senere avtalt dato kl 00:00. Forsikringen gjelder til kl 24:00 siste dato i avtaleperioden, tilsvarende gjelder for senere fornyelser.

Hvordan sier jeg opp forsikringen?

Du kan si opp forsikringen dersom forsikringsbehovet faller bort, ved flytting av forsikringen eller ved andre særlige grunner, jf. FAL § 3-6, 1.ledd. Oppsigelsen må skje med en måneds varsel.

Informasjonsplikter - Øvrig informasjon som skal gis

- Informasjon om forsikringsforetaket, jf. 1C-4
  - Ikke tilstrekkelig med fronting / brand selskap – skal presisere hvem som er formell juridisk forsikringsforetak og angivelse av selskapsform
  - Kontaktinformasjon – herunder epost adresse
- Informasjon om distribusjonsforhold, jf. 1C-5
  - Inkludert eventuelle interessekonflikter
  - Hvilken form for vederlag foretakets ansatt mottar i forbindelse med avtalen
- Informasjon om tvisteløsning og klageadgang, jf. 1C-6
- Informasjon om produktpakker
  - Forsikringen som tilbys sammen med andre produkter skal opplyses om de enkelte elementer i produktet
  - Særlig om risikoen

Særlig informasjon om skadeforsikring, jf. § 1 C-8

- Vesentlig begrensninger i forhold til hva kunden med rimelighet kan vente er dekket etter vedkommende forsikring
  - Hvordan passer dette med øvrige bestemmelser
  - Hva kan en med rimelighet vente når øvrig informasjon skal være klar og ikke være til å misforstå?
- Garantiordning – viktig, sml. Alpha Insurance konkursen
- Premieberegning – finnes individuelle risikovurderinger
- Avgift til Naturskadepoolen

Særlig informasjon om personforsikring, jf. § 1 C-9

- Forsikringens løpetid
- Forsikringens vilkår – er det virkelig nødvendig å presisere her?
- Gjenkjøpsverdi
- Premie beregning – finnes individuelle risikovurderinger
- Avgift til Naturskadepoolen

Særlig informasjon om forbruker, jf. 1C-10

- Avtalevilkår
- Kontakt info til relevant tilsynsmyndighet
- Informasjon om angrerett
- Forsikringstjenestens viktigste egenskaper
- Særlig informasjon ved tilbud per telefon, jf. 1C-11

Kort om del 3 og 4

- Del 3 – skadeforsikring
  - Ingen realitets endringer
- Del 4 – personforsikring
  - Ingen realitets endringer

Femte del – erstatning og klageadgang

- § 21-1 forsikringsforetaket har **bevisbyrden** for å ha oppfylt sine forpliktelser
  - Gjelder for plikten til å opptre faglig forsvarlig, slik at ikke bare plikten etter Fal, men også øvrige lover, f.eks. finansavtaleloven, finansforetaksloven osv.
  - Gjelder bare for pliktbruddet – altså ansvarsgrunnlaget
  - Alminnelig bevisbyrde for øvrige erstatningsvilkår
  - Kan fravikes ved avtale med andre enn forbrukere – hva gjør selskapene her?

Femte del – erstatning § 21-2

- Ansvarlig for økonomisk tap som er forårsaket av foretaket ved å ikke oppfylle sine plikter etter § 1-5 første ledd
- Som foretaket med rimelighet kunne forutse
- Gjelder ikke om pliktbruddet skyldes forhold hos kunden eller andre forhold foretaket ikke er ansvarlig for
- Bare dersom pliktbruddet har virket inn på avtalen
- Kunden kan ikke gjøre gjeldende noe han kjente eller måtte kjenne til.
- Ment å være en kodifisering av allerede gjeldende rett. Erstatningsregelen er i henhold til forarbeidene ment å lovfeste profesjonsansvaret etter gjeldende rett.
- Forsikringsrettslig praksis vil derfor ha særlig betydning ved fastleggelse av det nærmere innholdet i bestemmelsen – se Prop. 233 LS (2020-2021) punkt 16.5.1 side 111

Femte del – erstatning § 21-2

- Erstatning skal svare til det økonomiske tapet som er lidt – bare formuestap.
- Erstatningen kan settes ned eller falle bort, jf. skl. § 5-1
- Også andre enn *kunden* er vernet – ikke ment å utvide ansvar for tredjemenn
  - Hvem er skadelidte under ansvarsdekning
  - Forarbeidene viser direkte til informasjonsansvarsdommene
- Gjelder også for forsikringsformidler og kunden kan krever erstatning direkte.

Femte del – erstatning § 21-3 forholdet mellom forsikringsselskapet og forsikringsformidler

- *Når forsikringsformidleren opptrer som forsikringsmegler, svarer ikke forsikringsforetaket for forsikringsmeglerens pliktbrudd.*
- *Når forsikringsformidleren opptrer som forsikringsagent eller aksessorisk forsikringsagent, svarer oppdragsgiveren for agentens pliktbrudd, jf. finansforetaksloven § 13-4 tredje ledd.*
- Flere høringsinstanser kritisk til denne endringer om at forsikringsselskapets informasjonsplikt nærmest bortfaller ved bruk av forsikringsmegler.
  - Men de svarer for egne pliktbrudd, se 1A-3 første ledd
  - Må da vurderes etter informasjonsplikten 1B-1.

1.2 Ansvarsforholdet mellem forsikringsforetaket og forsikringsformidleren

Hvem har ansvaret for at kunden får tegnet den forsikringen vedkommende skal ha?

Litt nærmere om forsikringsmeglers plikt

- Tidligere regulert informasjonsplikt i forsikringsformidlingsloven – nå følger plikten av forsikringsavtaleloven.
  - Se også Forsikringsformidlingsdirektivet art 20.
- Tidligere antatt at forsikringsmegler overtok forsikringsselskapets informasjonsplikt, jf. ot.prp.nr 55 (2004-2005) side 28
- Se LG-2011-22519
- Finanskomiteen presiserte allikevel i Innst. O nr 88 (2004-2005) at forsikringsselskapets informasjonsplikt allikevel var i behold, forsikringsmegler var kun kundens forlengende arm.

Hva med forsikringssselskapets plikt når kunden er meglet?

- Men hva da men forsikringssselskapets informasjonsplikt – når kunden er meglet, sml. § 1B-1 tredje ledd.
- HR-2002-415 A avsnitt 28, hvor det uttales
  - «[...]Til dette bemerker jeg at omfanget av selskapets informasjons- og rådgivningsplikt også ved skadeforsikring må bero på de konkrete forhold – hvilket behov bedriften gir til kjenne, partenes ulike posisjon og profesjonalitet, deres innsikt i forsikringsforhold mv. Utgangspunktet for bedømmelsen i denne saken er at anleggssenteret var en beskjeden verkstedsbedrift under oppstarting med et forsikringsbehov som det ønsket et forsikringssselskaps profesjonelle bistand til å få nærmere klarlagt og dekket i sin helhet»

2. Ny forsikringsformidlingslov

Trådte i kraft 1. januar 2022

Overordnet formål

- Gjennomfører sammen med endringene i forsikringsavtaleloven Direktiv 2016/97/EU Insurance Distribution Directive (IDD) i norsk rett.
- Regelverket skal legge til rette for at formidling av forsikringsavtaler skjer på *en sikker, ordnet og effektiv måte*, og bidra til at forsikringstakere inngår forsikringsavtaler i samsvar med sine *forsikringsbehov*.
- Den nye loven inneholder bl.a. nærmere vilkår for å kunne drive forsikringsformidling og krav til virksomheten i et forsikringsformidlingsforetak.
- Sammen med den nye loven trer også en ny forskrift om forsikringsformidling i kraft.

Oversikt over de viktigste nye reglene

- Nytt virksomhetsregister for forsikringsformidlingsforetak – Kapittel 3
- Krav til forsikringsformidlingsforetakets økonomi - § 8-2
- Strengere egnethetskrav - §§ 6-1 – 6-5
- Banker, kredittforetak eller verdipapirforetak kan ikke lenger være aksessoriske forsikringsagenter - § 2-4 (1)(a)

Nytt felles virksomhetsregister - hos Finanstilsynet

- Registreringsplikten gjelder også for underagenter
  - Tidligere ikke vært registreringsplikt for et forsikringsagentforetak (underagent) som har avtale med et annet forsikringsagentforetak (hovedagent) – se Prop. 233 LS (2020-2021) punkt 5.1.5. side 26
- Forsikringsforetaket skal imidlertid fortsatt være ansvarlig for å kontrollere at vilkårene for agentvirksomhet er oppfylt, også for underagenter som har avtale med forsikringsselskapets agenter. § 3-3
  - I motsetning til tidligere gjelder dette også når forsikringsforetaket som foretaket har agentavtale med er fra et annet EØS-land enn Norge. - Prop. 233 LS (2020-2021) punkt 5.1.5. side 26
- Finanstilsynet har plikt til å behandle en søknad om tillatelse eller om registrering innen tre måneder. - § 3-2(2)

Krav til økonomi og forsvarlig virksomhetsstyring

- Krav til forsvarlig organisering og drift av virksomheten - § 8-1
  - Ikke en del av IDD, men innebærer en lovfesting av krav som tidligere fulgte av forskrift om risikostyring og internkontroll. – se Prop. 233 LS (2020-2021) punkt 7.2.5. side 43
- Krav til forsikringsformidlingsforetakets økonomi: - § 8-2
  - Soliditet
  - Likviditet
  - Forsvarlig egenkapital
  - AS eller ASA må ha full innbetalt aksjekapital på søknadstidspunktet - § 3-4 (2)(b)

Utvidet personkrets som omfattes av egnethetskravene

- **Kvalifikasjonskravene** og krav til hederlig vandel utvides til å omfatte styremedlemmer og eventuelle varamedlemmer i forsikringsmeglingsforetak og forsikringsagentforetak - §§ 6-5 jf. 6-1(1)
- Krav til **etterutdanning**
  - Styremedlemmer, varamedlemmer, daglig leder og andre i den faktiske ledelsen i forsikringsformidlingsvirksomheten, samt de enkelte forsikringsmeglerne og forsikringsagentene, må gjennomføre minst 15 timer relevant etterutdanning i året - §§ 6-1 – 6-3
  - I aksessorisk forsikringsagentforetak skal ledelsen til enhver tid ha nødvendige kvalifikasjoner og nødvendig yrkeserfaring, men det er ikke krav til etterutdanning - § 6-4

Regler for bank, kredittforetak eller verdipapirforetak

- Kan ikke lenger registreres som aksessorisk forsikringsagentforetak - § 2-4 (1)(a)
- Endringen innebærer at disse foretakene må registrere seg som forsikringsagentforetak i samsvar med de ordinære kravene i § 6-1.
  - Betyr at styremedlemmer og eventuelle varamedlemmer i slike foretak må tilfredsstille egnethetskravene etter forsikringsformidlingsloven

4. Meldefristregler for næringsvirksomheter

Identifikasjon mellom selskapet og den ansatte

- Etter fal. § 8-5(1) mister sikrede retten til erstatning dersom kravet ikke er meldt til selskapet innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner det.
- Når «sikrede» er et næringsforetak, hvem er det som må ha *kunnskap* om kravet for at fristen skal begynne å løpe?
- En rekke andre identifikasjonsspørsmål også, f.eks. § 4-11 andre ledd
  - *avtales at sikrede helt eller delvis skal kunne tape sin rett til erstatning som følge av handlinger eller unnlater fra nærmere angitte personer eller persongrupper*
- *Fra vilkår*
  - personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har en særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere, herunder formenn og lignende*

Identifikasjon ikke uttømmende regulert

- Fra forarbeidene NOU 1987:24 side 89 flg :
  - *Utvalget antar at det heller ikke i en ny forsikringsavtalelov vil være mulig eller ønskelig å gi en uttømmende regulering av identifikasjonsproblemet. I selskapsforhold vil spørsmålet i hovedsak måtte avgjøres etter regler som ligger utenfor forsikringsretten. Innenfor forsikringsretten må rettsutviklingen fortsatt i atskillig utstrekning overlates til domstolene, og – i den utstrekning systemet med skadenemnder fungerer – til disse.*
- Både forarbeider og teori har mest fokusert på identifikasjon mellom sikrede og nærstående for fremkallelse av forsikringstilfellet og brudd på sikkerhetsforskrifter.

Styret og daglig leder må anses som «sikrede»

- Der sikrede er et selskap, er det klart at kunnskap hos de som etter selskapsretten har myndighet til å handle på vegne av selskapet, må anses som sikredes kunnskap.
- Det følger av aksjeloven §§ 6-30 flg. at styret og daglig leder representerer selskapet utad, og at styret og de som styret har gitt slik rett, tegner selskapets firma

HR-2011-927-A

- Ansvar for revisjonsfirma
- Ansvarlig revisor og partner i firma hadde kunnskap om krav innen ettårsfristen.
- Spørsmål om Revisjonsfirmaet ble identifisert med hans kunnskap
- Han var ikke i posisjon til å tegne selskapet etter selskapsrettslige regler

- Avtalerettslige prinsipper

- *Avsnitt 42 [...] det er klart at **hjelpere som skal ivareta sikredes interesser overfor forsikringsselskapet**, skal identifiseres med sikrede. Identifikasjon utover dette er imidlertid ikke utelukket når det gjelder oppfølging av alminnelige kontraktsrettslige forpliktelser overfor forsikringsselskapet, selv om det også her må gjelde begrensninger*

- Den som normalt har kontakten med forsikringsselskapet
- Advokat som opptrer på vegne av forsikringstaker
- Andre er ikke utelukket – men ikke uten begrensninger

- I det konkrete tilfellet med revisor, se avsnitt 45
  - Revisorloven krevde at det var en ansvarlig revisor for oppdraget
  - Ansvarlig revisor var erstatningsansvarlig ovenfor kunden
  - Revisorfiramet solidarisk ansvarlig med ansvarlig revisor

Det følger av dette at det klart ligger innenfor den oppdragsansvarlige revisors tjenesteplikt å bringe kunnskap om et eventuelt erstatningsansvar for revisjonsselskapet og dets revisorer videre til revisjonsselskapets ledelse. Den oppdragsansvarlige revisor har også de beste forutsetninger for å oppfatte behovet for at det gjøres.

- *Avnsitt 46*

Etter mitt syn taler dette systemet for at den oppdragsansvarlige revisor identifiseres med revisjonsselskapet ved anvendelsen av meldepliktbestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 8-5.

- Gir dommen noe veiledning?

- Begrunnelsen er veldig konkret mot revisorsettingen
  - Ansvarlig revisor var partner – sterk tilknytning til ledelsen
  - Ansvarlig revisor og hans erstatningsansvar – forsterker tilknytningen
- Kreves antagelig en tilknytning til ledelse –
  - Den berettiget forventning til den aktuelle rollen
- De som normalt har kontakten med forsikringsselskapet – selv om ingen ledende rolle
- Den som det er avtalt at det skjer identifikasjon med?
  - Må det være avtalt slik som fal. § 4-11 andre ledd legger opp til?

ADVOKATFIRMAET

RIISA

Takk for meg!

jms@riisa.no

Mob. 928 95 328